

Ziya KAPUSUZ*

* Muhasebe Denetmenleri
Derneği Başkanı

DENETİŞİM: Muhasebe Denetmenleri Derneği hakkında bilgi verir misiniz?

KAPUSUZ: Muhasebe Denetmenleri mesleği; 07 Temmuz 1936 tarih ve 3349 sayılı Resmi gazetede yayınlanan Maliye Vekaleti teşkilatının Vazifelerini Gösterir Nizamnameye ve 12 Ekim 1938 tarih ve 4035 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Muhasebe Kontrolörleri ile Muhasebe Kontrol Memurlarının Vazifelerini Gösterir Talimatnameye dayanmaktadır.

Zaman içinde unvanlar değişmiş ise de Muhasebe Denetmenlerinin asli görevleri hep baki kalmıştır.

Bütçe hakkının etkin şekilde kullanımı Devlet hesaplarının kalitesine bağlıdır. Devlet Muhasebesi ise özel ihtisas muhasebesidir. Muhasebe Denetmenleri Devlet hesaplarının doğruluk, tutarlılık, hesap verebilirlik ve güvenilirlik ilkelerinin gerçekleşmesine hizmet etmektedir. Yani Muhasebe Denetmenleri bir nevi Devlet hesaplarının garantörü görevini üstlenmişlerdir.

Ama tabi bütün bunlar geçmişte kaldı.

DENETİŞİM: Geçmişte mi kaldı?

KAPUSUZ: Evet, geçmişte kaldı. Çünkü; 02.11.2011 tarihinde yayınlanan 659 sayılı KHK ile Muhasebe Denetmenlerinin denetim elamanı olma vasıfları ellerinden alındı. Bunların denetim yetkileri idarenin istediği zaman ellerinden alabileceği, istediği zaman verebileceği bir noktaya getirildi. Yani burada idari hiyerarşi her ne istiyorsa onu yapmaya amade bir kadro oluşturuldu. Bir nevi tetikçilik veya kılıfçılık gibi. Çünkü yetkisini yasadan almayan ve yetkisi pamuk ipliğine bağlı hiçbir denetim elemanı gereği gibi görevini yapamaz ve yolsuzlukla mücadele edemez.

DENETİŞİM: Böyle bir şeye niçin ihtiyaç duyuldu?

KAPUSUZ: Bunun temel gerekçesini TBMM'nin kabul ettiği ve fakat Cumhurbaşkanının veto etmesi sebebiyle kadük kalan 5227 sayılı Kamu Yönetiminin Temel İl-

keleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanunun gerekçesinde görmek mümkündür. Genel gerekçede çok sayıda denetim elemanına rağmen yolsuzlukların önlenememesine vurgu yapılmıştır. Yani bütün yolsuzlukların günahı denetim elemanlarına yüklenmiştir. Oysa unutmamak gerekir ki, ülkemizdeki denetim elamanları öteden beri bağlı yetki kullanırlar. Bunlar idare içinde görev alırlar ve aynı zamanda idarenin başında bulunan bir amire bağlıdır. Amirin istek ve beklentileri dışında bir denetimin olması pratikte mümkün değildir. Hadi diyelim ki denetim elamanı bir yolsuzluk yakaladı ve rapora bağladı, bu raporu işleme koyup koymama inisiyatifi idarenin elindedir. Kaldı ki, denetim elamanların kimi ne şekilde ve nasıl denetleyeceklerine de idare karar vermektedir. Bu sebeple yolsuzlukların vebalini denetim elemanlarına yüklemek doğru bir yaklaşım değildir.

DENETİŞİM: Peki yolsuzluklar şimdi ne durumda?

KAPUSUZ: Uluslararası Saydamlık Örgütü tarafından hazırlanan ve yıllık olarak yayımlanan Yolsuzluk Algılama Endeksi (*Corruption Perception Index, CPI*) ve Dünya Bankası tarafından desteklenen 2011 Yılı Uluslararası Yolsuzluk Algılama Endeksi raporunda Türkiye 183 ülke arasından Küba ve Letonya ile birlikte 61. sırada yer almaktadır. Bu oldukça kötü bir durumdur. 5018 sayılı kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu 24.12.2003 tarihli Resmi Gazetede yayınlanmış ve yürürlüğe girmiştir. Temel odak noktası yolsuzlukları tespit etmek olmayan ve yine kurum üst yöneticisine bağlı olarak çalışan iç denetçilik müessesesi de yolsuzluk algısını ortadan kaldırılmasında etkili olamamıştır.

DENETİŞİM: Denetim sistemi nasıl işlemeli veya Muhasebe Denetmenleri nasıl değerlendirilmelidir?

KAPUSUZ: Devletin öncelikle denetim isteyip istemediği konusunda karar vermesi gerekmektedir. Eğer denetim istiyorsa denetim elamanlarını bıkırtmak, yıldırma, küstürme yerine daha güçlü ve özerk bir yapıya kavuşturması gerekir. Kaldı ki özellikle muhasebe denetmenlerine 5018 sayılı Kanunun geçici 5. maddesi ile de büyük bir haksızlık yapılmıştır. Bu madde uyarınca hatırlı referansı olanlar iç denetçi kadrolarına atanmış, adamı olmayanlar ise bir köşeye atılmıştır. İç denetçi olanlar muazzam bir maaşa sahip olurken, diğerleri kaderlerine terk edilmiştir. Devlet

eğer denetime ihtiyaç duymuyorsa bunun yolu Muhasebe Denetmenlerini itibarsızlaştırmak, değersizleştirmek olmamalıdır. Kazanılmış haklara saygı duyulmalıdır. Muhasebe Denetmenlerinin alın teri, göz nuru ve bileklerinin hakkıyla elde ettikleri denetim elamanı olma vasıfları kesinlikle korunmalıdır. Muhasebe Denetmenlerinin istisnasız her biri ya Vergi Denetim Kurulu bünyesinde Vergi Müfettişi olarak değerlendirilmeli ya da bunlar 5018 sayılı kanunun geçici 5. maddesinin maddesi uzatılmak suretiyle ilgili idarelerde iç denetçi olarak değerlendirilmelidir.

Devlet denetim noktasında denetime veya denetimsizliğe karar verebilir, fakat insanların kazanılmış haklarını onları itibarsızlaştırmak veya değersizleştirmek yoluyla ellerinden alma hakkına sahip değildir.

Kazanılmış hakların korunması hukuk devletinin temel amaçları arasında yer almaktadır. Hiç kimsenin kazanılmış hakları gasbetme hakkı yoktur ve olmamalıdır.